Raadsvoorstel

Onderwerp **Zaakid**	GEWIJZIGD Raadsvoorstel Afvalbeleidsplan 2026-2030 2025-130974
Auteur	Senada van Makkelenberg +31793469132 S.J.van.Makkelenberg@zoetermeer.nl
Gemeentesecretaris a.i.	Meijer, A.S.
Afdelingshoofd	Kramps I.F. (Inge)
Portefeuillehouder	Wethouder Velzen
Medeverantwoordelijke(n)	Wethouder Iedema

Uiterste behandeldatum (+ reden)	15 december 2025 (In verband met toezegging 713 om in 2025 een nieuw afvalbeleid voor te stellen aan de gemeenteraad.)
Programma(s)	Programma 3 Leefbaarheid, duurzaam en groen
Eerdere besluitvorming	09-07-2025 Memo – Proces afval en Grondstoffen 30-06-2025 Motie 2506-19 CU-SGP - Doorpakken met afvalbeleid 30-06-2025 Toezegging 713 – In 2025 het afvalbeleid vaststellen 27-11-2023 Raadsvoorstel - Burgerberaad over afvalbeleid 22-09-2023 Memo – Afdoening toezegging 626: tijdlijn afvalbeleid 19-04-2022 Raadsvoorstel - Intrekken Afval- en grondstoffenbeleidsplan 2021 12-10-2020 Raadsvoorstel - Afval- en grondstoffenbeleidsplan 2021 01-07-2019 Motie 1907-14A GroenLinks - Zeg Ja tegen de Ja-Ja sticker
Samenvatting	De raad wordt voorgesteld in te stemmen met het ‘Afvalbeleidsplan 2026-2030’. Met dit plan wordt de aanpak in de gemeente Zoetermeer voor de komende jaren benoemd. Het beleid streeft naar het terugdringen van het restafval en het dichterbij brengen van (landelijke) doelstellingen over scheiding en recycling. Maar ook naar het behouden en versterken van de service naar inwoners terwijl de kosten van afval verwerken worden beheerst. Het afvalbeleidsplan bevat twintig acties en aanpakken, verdeeld over vier categorieën: Afval verminderen, afval scheiden, afval wegbrengen en afval (laten) ophalen. Er wordt stevig ingezet op communicatie. Alleen samen met de inwoners kan dit afvalbeleidsplan tot een succes worden gebracht. De acties zijn verder onder andere; een nieuw systeem van PBD scheiden, een nieuw afsprakensysteem voor het zelfbrengdepot, proeven die meer service bieden aan inwoners, aanpakken van specifieke afvalstromen, onderzoeken naar mogelijke verbeteringen en uitgebreide communicatiecampagnes.
Bijlagen	Bijlage 1. Afvalbeleidsplan 2026-2030 ‘Afvalbeleidsplan 2026-2030 ‘Minder afval, beter scheiden: Samen maken we het verschil.’ Bijlage 2. GEWIJZIGDE Begrotingswijziging Bijlage 3. Motie 2506-19 CU-SGP - Doorpakken met afvalbeleid Bijlage 4. Motie 1907-14A GroenLinks - Zeg Ja tegen de Ja-Ja sticker Bijlage 5. Eindverslag Burgerberaad Bijlage 6. Overzicht opvolging adviezen Burgerberaad Bijlage 7. Sorteeranalyse 2025 Bijlage 8. Onderzoek Oosterheem

Raadsbesluit

Afvalbeleidsplan 2026-2030 ‘Minder afval, beter scheiden: Samen maken we het verschil.’
2025-130974

De raad van de gemeente Zoetermeer;
Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 14 oktober 2025,

besluit

1. Het ‘Afvalbeleidsplan 2026-2030’ vast te stellen, met daarin o.a. de volgende acties;
   a. ‘Afval verminderen’ door in te zetten op vermindering van verpakkingen bij producenten, verder in gesprek met scholen over lespakketten en invoering van de Ja-Ja sticker.
   b. ‘Afval scheiden’ van PBD verbeteren; bronscheiden waar kan (een extra minicontainer voor laagbouw) en nascheiden waar nodig (bij de ondergrondse verzamelcontainers).
   c. Nascheiden van PBD mogelijk te maken door ondergrondse verzamelcontainers voor PBD op de milieueilanden te sluiten.
   d. Bronscheiden van PBD waar kan; ondergrondse verzamelcontainers bij laagbouwwoningen in Oosterheem en Noordhove op lange termijn uit te faseren.
   e. ‘Afval scheiden’ van Groente, Fruit, Tuinafval en Etensresten (GFT+E) en papier en karton te verbeteren met vernieuwde aanpakken.
   f. ‘Afval wegbrengen’ te verbeteren door een afsprakensysteem voor het zelfbrengdepot in te voeren.
   g. ‘Afval ophalen’ goed te organiseren door de ophaalservice van grofvuil te behouden en meer handhaving in te zetten op het correct aanbieden van afval.
   h. Nieuw ophaalschema van de minicontainers waarbij elke minicontainer eens in de drie weken wordt opgehaald.
   i. Proeven uit te voeren met het beschikbaar stellen van een bakfiets of aanhanger voor het wegbrengen van afval en de mogelijkheid tot het gratis inleveren van tuintegels.
   j. Onderzoeken uitvoeren naar specifieke afvalstromen, een mogelijke uitbreiding van het zelfbrengdepot en het verbeteren van de milieueilanden.
   k. Communicatiecampagnes over verminderen van afval, afval scheiden, circulair hergebruik en het correct aanbieden van afval.
2. Toezegging 713 over ‘uiterlijk 31 december 2025 afvalbeleid vaststellen’ als afgedaan te beschouwen.
3. Motie ‘2506-19 CU SGP – Doorpakken met het afvalbeleid Zoetermeer’ als afgedaan te beschouwen.
4. Met betrekking tot het afvalbeleidsplan 2026-2030 de volgende budgetten en dekking beschikbaar te stellen:
   a. Een investeringskrediet voor de aanschaf van minicontainers en bijbehorende uitvoeringskosten voor in totaal € 1.207.672 in het jaar 2027.
   b. Voor de projectkosten voor de uitvoering van het afvalbeleidsplan € 1.079.000.
   c. De benodigde bedragen voor de projectkosten voor 2027 van € 639.000 en voor 2028 van € 30.000 te dekken uit de afvalstoffenheffing
   d. De uit dit voorstel voortvloeiende lasten van afschrijving en rente van € 106.417 vanaf 2028.
   e. De exploitatielasten van € 303.000 in 2027, € 56.583 in 2028 en € 56.583 in 2029 en verder te dekken uit de afvalstoffenheffing.
   f. De opbrengsten van de afvalstoffenheffing te verhogen met € 942.000 in 2027, € 193.000 in 2028 en € 163.000 in 2029 en verder.
   g. De projectkosten voor 2026 van € 410.000 en de exploitatielasten voor 2026 van € 113.000 ten laste van het begrotingssaldo te brengen. Het begrotingssaldo wordt hiermee negatief. Bij de jaarrekening wordt het negatieve resultaat verrekend met de reserve vrij inzetbaar.

5. De uit dit voorstel voortvloeiende gewijzigde begrotingswijziging (bijlage 2) vast te stellen.

Dit besluit treedt in werking twee weken na de bekendmaking daarvan. Het is niet mogelijk om over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum te doen, aangezien er geen referendum kan worden gehouden over besluiten die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen beslissing waarover een referendum is gehouden of kon worden gehouden.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad op 26 januari 2026

de griffier,	de voorzitter,
drs. R. Blokland MCM	drs. M.J. Bezuijen

Toelichting

Probleemstelling en kader

Inleiding
De afgelopen jaren is het in Zoetermeer vaak gegaan over afval. In 2020 is er een nieuw beleid geschreven; veel nieuwe plannen om het afval in Zoetermeer aan te pakken. Maar met het referendum bleek in 2022 dat dit beleid onvoldoende draagvlak had. Een andere aanpak was nodig. Er werd een nieuwe weg ingeslagen met het burgerberaad. In 2024 gaven ongeveer 150 inwoners vijftien adviezen mee. Adviezen om beleid mee te maken. Ondertussen stond de wereld ook niet stil. Op Europees en landelijk niveau kwamen er nieuwe afspraken, regels en wetten. Deze vormen de kaders en spelregels voor een nieuwe aanpak.

Dit nieuwe afvalbeleidsplan stelt een nieuwe aanpak voor. Twintig acties en aanpakken om diverse doelen te bereiken. Zo beoogt het beleid om het restafval terug te dringen en (landelijke) doelstellingen over scheiding en recycling dichterbij te brengen. Maar ook naar het behouden en versterken van de service naar inwoners terwijl de kosten van afval verwerken worden beheerst.

In vergelijking met het oude beleid wordt er een bredere aanpak voorgesteld. Het oude beleid bevatte zes grote maatregelen. Dit nieuwe plan neemt één van deze zes over, namelijk het invoeren van een nieuwe, extra minicontainer voor laagbouwwoningen. In het afvalbeleidsplan wordt onderbouwd waarom dit opnieuw wordt voorgesteld. Een andere maatregel, het invoeren van een ander ophaalschema van minicontainers wordt deels overgenomen. Het ophaalschema wordt met dit nieuwe beleid ook aangepast, maar in een eenvoudigere vorm. Vier van de zes maatregelen, waaronder het stoppen met gratis ophalen van grofvuil en het invoeren van gedifferentieerde tarieven komen daarmee dus niet terug.

Zoals gezegd zet dit nieuwe afvalbeleidsplan in op twintig acties en aanpakken. Deze vormen de kern van het beleid en staan beschreven in hoofdstuk 5 van het afvalbeleidsplan. De acties en aanpakken zijn verdeeld in vier categorieën: afval verminderen, afval scheiden, afval wegbrengen en afval (laten) ophalen. Dit zijn de vier wijze waarop de inwoners van Zoetermeer te maken hebben met afval. Het nieuwe beleid is daarmee niet alleen een opvolger van het oude beleid, of een opvolging van de adviezen van het burgerberaad, maar een brede nieuwe aanpak van het afvalsysteem.

Dit nieuwe afvalbeleid zet in op een stevige intensivering van de communicatie richting inwoners. Alleen samen met de inwoners kan dit nieuwe afvalbeleid namelijk tot een succes worden gebracht. De gemeente biedt de juiste middelen en randvoorwaarden, maar de verantwoordelijkheid voor afval ligt bij ons allemaal.

Beoogd effect
Het afvalbeleidsplan 2026-2030 bevat een nieuwe aanpak van afval. Deze aanpak beoogd om afval te verminderen, afval beter te scheiden, de mogelijkheden voor afval wegbrengen te verbeteren en de afvalophaal goed te organiseren. Het afvalbeleidsplan beoogd stappen te zetten naar het behalen van landelijke doelstelling over het verminderen van restafval en de mate van recyclen. Tot slot beoogt het afvalbeleidsplan ook om de kosten met betrekking tot afval voor de inwoners en de gemeente Zoetermeer betaalbaar te houden.

Voorstel/keuzemogelijkheden/risico's

1. Het 'Afvalbeleidsplan 2026-2030' vast te stellen.
2. Toezegging 713 over 'uiterlijk 31 december 2025 afvalbeleid vaststellen' als afgedaan te beschouwen.
3. Motie '2506-19 CU SGP – Doorpakken met het afvalbeleid Zoetermeer' als afgedaan te beschouwen.
4. Met betrekking tot het afvalbeleidsplan 2026-2030 budgetten en dekking beschikbaar te stellen.
5. De uit dit voorstel voortvloeiende begrotingswijziging (bijlage 2) vast te stellen.

Argumenten

1.1 Met het Afvalbeleidsplan 2026-2030 kan Zoetermeer aan de slag met aanpakken van afval
Het plan bevat maatregelen onder vier pijlers, verminderen, scheiden, wegbrengen en ophalen om de afvalketen de komende jaren te verbeteren. Het gaat in op acties zoals een extra PBD-minicontainer, de Ja-Ja-sticker, verbeteringen bij het zelfbrengdepot en pilots met nieuwe inzamelmethoden. Ook worden onderzoeken en communicatiecampagnes benoemd, evenals de verwachte effecten richting 2030 en de bijdrage aan landelijke doelstellingen en Zoetermeerse ambities.

1.1a Afval verminderen is altijd beter dan afval verwerken
Het ophalen en verwerken van afval kost tijd, geld en moeite. De inwoner is eerst bezig met het afval goed te scheiden en vervolgens met het op de juiste wijze wegbrengen of aanbieden voor ophalen. De gemeente haalt het afval op (of laat het ophalen) en biedt het aan bij de verwerker. Daar worden herbruikbare grondstoffen uit het afval gehaald en wordt het restafval verbrand. Dit hele proces vraagt flinke inzet en kosten. Daarnaast zijn er natuurlijk negatieve effecten voor het milieu. De beste methode om dit te verminderen, is door het afval te verminderen.

1.1b De beste scheidingsmethode (bronscheiden) wordt ingevoerd waar dit kan
De beste methode van afvalscheiden is het scheiden van afval dichtbij de bron. Daarmee wordt bedoeld dat inwoners vlakbij hun huis mogelijkheden hebben om afval te scheiden. Bijvoorbeeld met minicontainers voor GFT+E en PBD in de tuin. Bronscheiden levert de beste scheidingsresultaten op. Ook op landelijk niveau zijn er afspraken gemaakt om in te zetten op bronscheiden, overal waar dit kan. Met de nieuwe aanpak voor PBD scheiden, zet Zoetermeer in op bronscheiden waar dit kan.

1.1c Nascheiden is alleen mogelijk als er genoeg plastic, blik en drankkarton in het restafval zit
Niet overal kan bronscheiden worden ingevoerd. Bij hoogbouwwoningen is er onvoldoende ruimte voor extra containers voor PBD. Daarom wordt er ingezet op nascheiden voor deze woningen. Dat betekent dat inwoners PBD bij het restafval doen. De afvalverwerker haalt het PBD vervolgens uit het restafval. De afvalverwerker kan dit echter alleen doen als er voldoende PBD in het restafval zit. Alleen als er voldoende PBD uit het restafval gehaald wordt, zijn de opbrengsten van PBD hoog genoeg om de kosten van nascheiden te dekken. Om hieraan te voldoen is er één belangrijke maatregel noodzakelijk; het weghalen van de ondergrondse verzamelcontainers voor PBD op de milieueilanden.

1.1d Voor alle laagbouwwoningen is bronscheiden op termijn mogelijk
Bronscheiden is de beste scheidingsmethode. Daarom is het wenselijk om bronscheiden op zoveel mogelijk plekken in te voeren. In Oosterheem en delen van Noordhove zijn er laagbouwwoningen die gebruik maken van ondergrondse verzamelcontainers. Bij deze methode is bronscheiden niet mogelijk. Er wordt daarom ingezet op het op termijn vervangen van deze ondergrondse verzamelcontainers voor individuele minicontainers voor GFT+E, PBD en restafval. Minicontainers zijn namelijk een goede vorm van bronscheiden. Deze vervanging is een ingewikkeld proces. Daarom wordt met het beleidsactieplan vooral het doel uitgesproken te overgang te realiseren. Op welke termijn en op welke wijze de overgang gaat plaatsvinden wordt nader onderzocht.

1.1e Zuivere afvalstromen zijn eenvoudiger te verwerken en hebben betere grondstoffen
Volledig gescheiden afvalstromen leveren de beste resultaten op. Daarmee wordt bedoeld dat het verwerken van bijvoorbeeld 100% PBD makkelijker is, dan het verwerken van afval dat uit verschillende herbruikbare grondstoffen bestaat. Daarnaast speelt mee dat met name GFT+E de kwaliteit van andere herbruikbare grondstoffen verminderd. Als er bijvoorbeeld etensresten bij het karton komt, dan wordt de kwaliteit van het karton minder. Hoe beter de afvalstromen worden gescheiden, hoe beter het dus is.

1.1f Meer service en veiligheid voor inwoners en medewerkers bij het zelfbrengdepot
Het is regelmatig te druk bij het zelfbrengdepot. Dit leidt tot lange wachttijden, filevorming in de straat en onveilige situaties voor zowel inwoners als medewerkers van de gemeente. Met het afsprakensysteem wordt de druk verdeeld. Inwoners kunnen eenvoudig een afspraak maken, zelfs voor op korte termijn zoals voor over een halfuur of op dezelfde dag. Wanneer de maximale capaciteit bereikt is, kunnen er echter geen afspraken voor dat moment gemaakt worden. Dit systeem zorgt ervoor dat inwoners minder stress ervaren, minder wachttijd bij het zelfbrengdepot hebben en meer aandacht en begeleiding van de medewerkers bij het scheiden van afval krijgen. Voor medewerkers betekent het meer rust, overzicht en veiligheid waardoor zij de inwoners beter kunnen ondersteunen

1.1g De ophaalservice werkt goed, maar meer handhaving op correct aanbieden is wenselijk
Er wordt in Zoetermeer veel gebruik gemaakt van de ophaalservice voor grofvuil. Jaarlijks worden er ongeveer 15.000 afspraken gemaakt. Daarmee vormt deze service een belangrijke schakel in het systeem. Het is wel wenselijk dat het grofvuil op de juiste wijze wordt aangeboden. Spelregels over bijvoorbeeld het volume van het afval zijn er om de medewerkers die het afval ophalen te beschermen. Maar ook om bijplaatsingen van afval te voorkomen. Met gerichtte inzet van handhavers op het correct aanbieden van grofvuil, kunnen negatieve onderdelen van dit goede systeem worden verminderd.

1.1h Dit ophaalschema voorkomt extra kosten en is eenvoudig voor de inwoners
Met een nieuwe, extra minicontainer voor PBD afval is er ook een nieuw ophaalschema nodig. Op dit moment worden de container voor rest en de container voor GFT+E om en om opgehaald. Elke week wordt er dus een container opgehaald. Meer ophaalmomenten creëren is vrij duur en niet nodig. Er komt namelijk niet meer afval, alleen de verdeling over de minicontainers veranderd. Daarom blijft er in de nieuwe situatie één ophaalmoment in de week. Ook wordt vastgehouden aan het ‘om en om’ legen van containers. Alle drie de minicontainers worden dus eens in de drie weken geleegd. Een belangrijk voordeel is dat dit schema eenvoudig te onthouden is en simpel uit te leggen valt aan inwoners.

1.1i Deze proeven bieden extra service aan inwoners voor het wegbrengen van afval
Met een bakfiets of een aanhanger krijgen inwoners een extra mogelijkheid om hun afval weg te brengen naar het zelfbrengdepot. Dit is handig voor inwoners die bijvoorbeeld geen grote auto hebben. Met de proef voor het volledig gratis inleveren van tuintegels wordt ook de service voor inwoners verhoogd.

1.1j De onderzoeken leiden mogelijk tot verbeteringen voor het afvalsysteem in Zoetermeer
Op een aantal onderdelen van het afvalsysteem in Zoetermeer zijn nog verbeteringen mogelijk. Op dit moment is er echter onvoldoende informatie om die mogelijke verbeteringen te benoemen. Daarom worden er de komende jaren enkele nadere onderzoeken uitgevoerd. De onderzoeken gaan in op specifieke afvalstromen (frituurvet, KCA en luiers), een mogelijke uitbreiding van het zelfbrengdepot en het verbeteren van de milieueilanden. Het onderzoek naar de specifieke afvalstromen zal uitgevoerd worden in 2027. Dit omdat er dan meer bekend is over landelijke afspraken met betrekking tot deze afvalstromen.

1.1k Alleen samen met de inwoner kan afval goed worden aangepakt
De gemeente Zoetermeer kan het afval in de stad niet alleen aanpakken. De gemeente biedt de juiste middelen en randvoorwaarden, maar de verantwoordelijkheid voor afval ligt bij ons allemaal. Om de inwoners van Zoetermeer bewust te maken van de noodzaak van een goede afvalaanpak, wordt ingezet op communicatiecampagnes. Een goede communicatie is van cruciaal belang. De komende jaren worden er daarom campagnes gehouden over verminderen van afval, goed afval scheiden, circulair hergebruik en het correct aanbieden van afval.

2.1 Met dit voorstel wordt een nieuw afvalbeleidsplan aan de gemeenteraad voorgelegd
Met dit raadsvoorstel wordt voorgesteld om het afvalbeleidsplan 2026-2030 vast te stellen. Daarmee wordt toegemoet gekomen aan toezegging 713.

3.1 Dit beleidsplan bevat een onderzoek naar specifieke afvalstromen
De gemeenteraad heeft door middel van de motie ‘2506-19 CU SGP – Doorpakken met het afvalbeleid Zoetermeer’ gevraagd om een aanpak voor specifieke afvalstromen als KCA, frituurvet en luiers. Met het onderzoek wordt bekeken welke aanpak voor deze afvalstromen het beste werkt.

4.1 Deze budgetten zijn nodig om uitvoering te kunnen geven aan het afvalbeleidsplan
Om het afvalbeleidsplan uit te kunnen voeren is het gevraagde investeringskrediet nodig. Om de kosten van dit afvalbeleidsplan te dekken, wordt de afvalstoffenheffing (enigszins) verhoogd. De aanvullende opbrengsten hiervan worden verwerkt in de begroting.

5.1 Hiermee wordt de begroting bijgesteld
De financiële gevolgen van dit beleidsplan zijn verwerkt in een begrotingswijziging (bijlage 2).

<u>Kanttekeningen</u>
1.1 De landelijke doelstellingen worden mogelijk niet bereikt
Er zijn landelijke doelstellingen voor restafval. In 2030 is het doel dat 60% van het huishoudelijk afval gescheiden wordt aangeboden. Ook is het doel dat 75% van het afval wordt gerecycled. Met het beleidsplan zet Zoetermeer stappen naar deze landelijke doelstellingen toe. Het is echter niet te specificiëren hoe groot deze stappen gaan zijn. Met name de versterkte inzet op communicatie gaat bijdragen, maar is vooraf niet te kwantificeren. De nieuwe aanpak van PBD scheiden is wel goed in te schatten. Deze wijziging gaat naar verwachting het scheidingspercentage van 39% naar 43% brengen en het recyclepercentage van 33% naar 36%. De totale inschatting is dat met dit beleidsplan grote stappen worden gezet naar de doelstellingen toe, maar mogelijk wordt niet het volledig doel bereikt.

2.1 Onderdelen van de aanpak worden pas later uitgevoerd.
De aanpak wordt evenredig verdeeld over de periode 2026-2030. Dit zorgt ervoor dat inwoners niet te maken krijgen met veel veranderingen in één keer. Ook is het voor de ambtelijke organisatie mogelijk om de veranderingen goed voor te bereiden. Het effect hiervan is wel dat sommige onderdelen van de aanpak pas in 2027, 2028 of 2029 uitgevoerd worden.

3.1 Laagbouwwoningen met ondergrondse verzamelcontainers gaan tweemaal wijzigen
Zoetermeer zet met dit beleidsplan in op nascheiden van ondergrondse verzamelcontainers. Voor laagbouwwoningen met ondergrondse verzamelcontainers is deze overgang echter niet voor de lange termijn. Voor deze laagbouwwoningen uit, met name Oosterheem, is het doel om op termijn over te gaan naar bronscheiden. Daarmee ontstaat dus de situatie dat laagbouwwoningen die nu ondergrondse containers twee keer van systeem wisselen. Deze woningen brengen nu het PBD afval naar een milieueiland. Vanaf 2028 stoppen ze het PBD afval bij het restafval zodat er aan nascheiding kan worden gedaan. Op lange termijn krijgen ze minicontainers waar ze het PBD, GFT+E en restafval in scheiden. Twee keer een overgang kan leiden tot weerstand of gewenning aan een bepaald systeem waardoor een overgang lastiger is.

Financiën

De nieuwe aanpak voor afval brengt ook een wijziging van de financiën met betrekking tot afval mee. In Zoetermeer worden de kosten voor verwerken van afval gedekt met de afvalstoffen-heffing. Ook de nieuwe aanpak zal daarom uit de heffing worden gedekt. Het realiseren van alle onderdelen van het beleidsplan brengt eenmalige projectkosten van € 1.079.000 mee. Ook is een krediet van € 1.207.672 nodig voor de aanschaf van minicontainers en voor kosten voor het uitzetten van deze containers bij de huishoudens. In de tabellen hieronder zijn de kosten per jaar, de projectkosten en exploitatie uiteengezet.

Kosten per jaar

Kosten per jaar	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
projectkosten	€ 410.000	€ 639.000	€ 30.000	
exploitatie	€ 113.000	€ 303.000	€ 163.000	€ 163.000
Totaal per jaar	**€ 523.000**	**€ 942.000**	**€ 193.000**	**€ 163.000**

Uitsplitsing projectkosten

Projectkosten	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Eenmalige projectkosten*	€ 105.000	€ 30.000	€ 30.000	
Extra minicontainer PBD	€ 147.000	€ 293.000		
Nascheiden PBD Hoogbouw	€ 118.000	€ 237.000		
Nascheiden PBD Oosterheem	€ 40.000	€ 79.000		
Totale projectkosten	**€ 410.000**	**€ 639.000**	**€ 30.000**	

* Eenmalige projectkosten

2026	onderzoek milieueilanden, proeven bakfiets en tuintegels, vekleining papier opening, ja ja sticker
2027	onderzoek afvalstromen
2028	onderzoek zelfbrengdepot

Uitsplitsing exploitatie

Afvalbeleidsplan/onderdeel	**2026**	**2027**	**2028**	**2029**
Afval verminderen				
Inzetten op vermindering van verpakkingen	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
drukwerk	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
In gesprek over lesmateriaal voorkomen afval	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Afval scheiden				
Andere manier van PBD scheiden				
- Kapitaallasten			€ 106.417	€ 106.417
- Extra minicontainer laagbouw			-€ 272.417	-€ 272.417
- Nascheiden hoogbouw			-€ 5.000	-€ 5.000
- Nascheiden laagbouw (o.v.- container)			-€ 4.000	-€ 4.000
Aanpak GFT+E scheiden	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000	€ 10.000
Afval wegbrengen				
Afsprakensysteem zelfbrengdepot	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000	€ 8.000
Communicatie				
Communicatie	€ 70.000	€ 260.000	€ 295.000	€ 295.000
Totaal	**€ 113.000**	**€ 303.000**	**€ 163.000**	**€ 163.000**

De kosten van het nieuwe beleid hebben een totaal effect op de afvalstoffenheffing. De stijging van de jaarlijkse kosten worden beperkt. Om daar te komen zijn er echter eenmalige investeringen nodig. Bijvoorbeeld investeringen voor het nieuwe PBD systeem. Vanaf 2028 hebben de eerste acties en aanpakken effect op de heffing. Daarmee is het ook mogelijk om de stijging van de afvalstoffenheffing enigszins te beperken. De inschatting is dat de heffing vanaf 2029 maar met enkele euro's per jaar stijgt. In onderstaande tabel is de verwachte stijging van de heffing weergegeven. De bedragen zijn niet cumulatief maar ten opzichte van de heffing in 2025.

Zoals tussen haakjes staat omschreven in de tabel hieronder betekent dit dat de heffing in 2027 eerst met zeventien euro omhooggaat. In 2028 daalt de heffing met veertien euro. Vanaf 2028 is de afvalstoffenheffing dus drie euro duurder dan dat de afvalstoffenheffing in 2025 was. De projectkosten voor 2026 van € 410.000 en de exploitatielasten voor 2026 van € 113.000 komen ten laste van het begrotingssaldo. Het begrotingssaldo wordt hiermee negatief. Bij de jaarrekening wordt het negatieve resultaat verrekend met de reserve vrij inzetbaar.

Afvalstoffenheffing	Gevolgen afvalbeleid
2027	+ € 17 (t.o.v. 2025)
2028	+ € 3 (- € 14 t.o.v. 2027)
2029	+ € 3 (+ € 0 t.o.v. 2028)
2030 (en verder)	+ € 3 (+ € 0 t.o.v. 2029)

De beperkte stijging van de afvalstoffenheffing staat wel in schril contrast met de verwachte verhoging van de afvalstoffenheffing die volgt uit de landelijke ontwikkelingen. Zoals in 'hoofdstuk 2.3 Landelijke ontwikkelingen' staat beschreven zijn er diverse landelijke ontwikkelingen die impact hebben op de gemeente Zoetermeer. De belasting op verbranden van restafval, de CO2 heffing en de nieuwe plastictaks worden doorbelast. Dat betekent dat er een flinke verhoging van de afvalstoffenheffing aankomt. De exacte impact van deze veranderingen moet nog worden bepaald, maar op dit moment is de inschatting dat de afvalstoffenheffing in 2028 met ongeveer € 45 per huishouden toeneemt. Vanaf 2030 is dit bedrag opgelopen tot ongeveer € 70 per huishouden extra.

Bij het vaststellen van de afvalstoffenheffing voor 2027 wordt mogelijk ook toezegging 585 meegenomen. Er wordt bekeken in hoeverre er uitvoering gegeven kan worden aan de toezegging. De toezegging gaat over het meenemen van de ingetrokken motie 2211-16a GroenLinks – Eerlijke verdeling afvalstoffenheffing'. De gemeenteraad wordt hier seperaat over geinformeerd.

Controleprotocol
Het afvalbeleidsplan heeft op termijn gevolgen voor de afvalstoffenverordening. Voor 2026 volstaat de 'Afvalstoffenverordening Zoetermeer 2019'. Voor 2027 zal een nieuwe afvalstoffenverordening worden opgesteld en aangeboden voor besluitvorming.

Participatie en Communicatie
De afgelopen jaren is er op verschillende manieren geparticipeerd over het afvalbeleid in Zoetermeer. In eerste instantie bij het opstellen van het nieuwe beleid in 2021. Het referendum uit 2022 is ook een vorm van participatie. Inwoners hadden immers direct de mogelijkheid om hun stem uit te brengen over het afvalbeleid. Met het burgerberraad uit 2024 is een uitgebreide en innovatieve vorm van participatie voor het eerst toegepast in Zoetermeer. 150 inwoners met verschillende achtergronden en met verschillende woonsituaties zijn ingeloot, hebben zich in meerdere bijeenkomsten inhoudelijk verdiept en hebben vervolgens vijftien adviezen voor het nieuwe beleid uitgebracht.

Met dit nieuwe beleid is de participatie nog niet klaar. Ook de komende jaren zal er over onderdelen uit het beleid worden geparticipeerd. Daarbij gaat het dan niet meer over de vraag óf een actie uitgevoerd moet worden, maar over de wijze waarop dit gebeurd. Bij de invoering van nieuwe onderdelen zal actief geparticipeerd worden om de invoering zo goed mogelijk te laten verlopen.

Communicatie is een belangrijk onderdeel van het afvalbeleidsplan. Er worden meerdere communicatiecampagnes opgezet om inwoners bewuster te maken van afval. Bijvoorbeeld over de noodzaak van afval verminderen en goed afval scheiden.

Het is niet mogelijk om over dit besluit een inleidend verzoek tot het houden van een referendum te doen. In artikel 1, lid 3, letter h van de Referendumverordening staat namelijk dat er geen referendum kan worden gehouden over besluiten die naar het oordeel van de raad hun grondslag vinden in een eerder genomen beslissing waarover een referendum is gehouden of kon worden gehouden. In 2022 is er een referendum geweest over het afvalbeleid. Een tweede referendum over hetzelfde onderwerp is dus volgens de Referendumverordening niet mogelijk.

Duurzaamheid
Duurzaamheid is een belangrijk onderdeel van het afvalbeleidsplan. Veel van de inzet is er immers op gericht om de negatieve effecten van afval op het milieu zoveel als mogelijk terug te dringen. Bijvoorbeeld door in eerste instantie afval te verminderen. Maar ook door afval op de juiste wijze te verwerken.

Toegankelijkheid en bruikbaarheid voor gehandicapten
In het afvalbeleidsplan is rekening gehouden met de toegankelijkheid en bruikbaarheid van het afvalsysteem voor gehandicapten. Het huidige systeem voorziet al voor een groot deel in de toegankelijkheid en bruikbaarheid, maar er zijn ook duidelijke verbetermogelijkheden te benoemen. Bijvoorbeeld de toegankelijkheid van de milieueilanden. Het afvalbeleidsplan beschrijft dat er een onderzoek gaat komen over de wijze waarop de milieueilanden toegankelijker kunnen worden.

Rapportage en evaluatie
Het afvalbeleidsplan geldt voor de periode 2026-2030. In 2029 zal het beleidsplan worden geevalueerd. Onderdeel daarvan is in elk geval een participatieproces met inwoners, de gebruikers van het afvalsysteem. De uitkomsten van de evaluatie worden gebruikt bij het opstellen van het nieuwe afvalbeleid. Dat afvalbeleid zal niet alleen ingaan op afval, maar ook op het belang van hergebruik van grondstoffen. Daarmee verandert de naam ook in het afval- en grondstoffenbeleid.

<u>Planning</u>
Het afvalbeleidsplan gaat over de periode 2026-2030. De verschillende onderdelen uit het plan worden daarom ook verdeeld over deze periode uitgevoerd. Hierbij is gekozen voor een evenredige verdeling over de jaren. Inwoners krijgen daardoor verspreid te maken met wijzingen, in plaats van in één keer. Daarnaast is een evenredige verdeling beter voor de ambtelijke capaciteit. In hoofdstuk 8 van het afvalbeleidsplan staat de volledige planning opgenomen. Hieronder volgt een korte samenvatting.

Continue inzet
Pleiten voor mindere verpakkingen bij producenten, verder in gesprek gaan met scholen over lespakketten, aanpakken GFT+E en papier en karton, behoud van (gratis) grofvuil ophaal.

2026
Afsprakensysteem zelfbrengdepot, proef bakfiets/ aanhanger en proef tegelcontainer.
Invoering Ja-Ja sticker.

Communicatie op afval verminderen. Onderzoek naar toegankelijkheid milieueilanden.
Voorbereidende werkzaamheden voor invoering Ja-Ja sticker en nieuw PBD systeem.

2027
Intensivering handhaving op aanbieden afval.
Communicatie op afval correct aanbieden. Onderzoek naar specifieke afvalstromen.
Voorbereidende werkzaamheden voor invoering nieuw PBD systeem.

2028
Nieuwe aanpak PBD scheiden en nieuw ophaalschema minicontainers
Communicatie op beter afval scheiden. Onderzoek naar mogelijkheden uitbreiding afvaldepot.

2029
Inzet nader te bepalen na onderzoeken uit 2026, 2027 en 2028
Communicatie op circulaire alternatieven. Evalueren afvalbeleidsplan